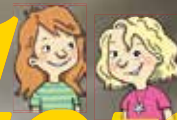

NR 3 2020

Lyckoslanten

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

Extra
tjockt
jubileums-
nummer!

BANKEN FYLLER
200 ÅR

Laleh

FROSSARI
KÖRSBÄR I USA

★ Poster
Universums
sötaste
djur

IJWTBC:

”MAN KAN
SKÄMTA
OM ALLT”

(NÄSTAN)

LÄRARHANDLEDNING

LÄRARHANDLEDNING

till Lyckoslanten NR 03 2020

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetsätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. FRÅN BANKBOK TILL SWISH

Bygger på artikeln *Grattis banken – 200 år!* på sidorna 16–19.

ÄMNE: Samhälle och historia

SYFTEN: Att reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.

Använda en historisk referensram som innefattar olika tolkningar av tidsperioder, händelser, gestalter, kulturmöten och utvecklingslinjer.

CENTRALA INNEHÅLL: Digitaliseringens betydelse för individen, till exempel ökade möjligheter till kommunikation och elektronisk handel.

Vad historiska källor, till exempel dagböcker och arkivmaterial, kan berätta om Sveriges historia och om likheter och skillnader i levnadsvillkor.

ÖVNINGAR: Samtala med eleverna om vad de anser att bankerna har för uppgift i vårt samhälle. Skriv ner deras tankar på tavlan i form av en tankekarta. Dra tanken vidare i ett historiskt perspektiv. Här kan du låta eleverna

diskutera i mindre grupper eller par först och sedan låta dem presentera sina tankar i den stora gruppen.

- Hur såg det ut innan bankerna fanns?
- Vad gjorde folk med sina pengar då?
- Vad finns det för för- och nackdelar med banker?

Prata om artikeln *Grattis banken – 200 år!* i sin helhet och berätta att detta är en tidslinje över sparbanksidén.

Dela återigen in eleverna i par eller små grupper och tilldela dem varsin rubrik från artikeln som de skall förbereda att presentera för sina kamrater:

”Så här började det”, ”En smart idé”, ”Bankpremiär i Sverige” – och så vidare. Samla eleverna i storgrupp igen och låt dem få berätta utifrån sin punkt och följ tidslinjen. På det viset får ni en presentationsstafett.

2. PROJEKT ”VÅR YOUTUBEKANAL”

Bygger på artikeln *Bli bra på något först* på sidorna 4–7.

ÄMNE: Svenska

SYFTE: Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder, digitala medier och verktyg samt andra hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.

CENTRALT INNEHÅLL: Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

ÖVNINGAR: I detta projekt väljer du som lärare själv hur omfattande du vill att det ska bli samt om ni ska starta en verklig Youtubekanal eller om ni ska arbeta med innehållet som om att ni planerar för en sådan.

Börja med att tillsammans läsa artikeln om IJWT-BC tillsammans med din klass. Fundera över följande frågor och låt eleverna berätta vad de tänker.

- Vad krävs för att man ska nå ut och få följare på en Youtubekanal?
- Vilka är det som följer Youtubekanaler?
- Följer ni några kanaler? Varför?

Nu är det dags för eleverna att fundera på hur de själva skulle kunna skapa en kanal.

- Vilket innehåll ska Youtube-kanalen ha?
- Vad är jag intresserad av som jag skulle kunna använda mig av? Vilka följare förväntar man sig få?
- Vilket språk behöver jag använda för att det ska passa mina följare?

- Hur ska jag tänka kring ljud och ljus? (Tips i länk nedan.)
- Hur ska man kunna nå ut?

Antagligen kommer dina elever att vilja arbeta i par eller grupper. Här kan du låta dem använda alla möjliga verktyg för att ta fram sitt innehåll. Förslagsvis så kan du låta dem:

- Lägga upp en plan för innehållet.
- Skriva manus för sina inlägg.
- Spela in filmer med läsplatta eller telefon (tips i länk nedan).
- Öva att redigera sina filmer (tips i länk nedan).
- Testa och visa sina filmer och idéer för andra grupper eller i den stora gruppen.
- Ge varandra respons.

LÄNK: www.youtube.com/watch?v=ggy6tIPPiIA (Felicia Bergström: Ny på youtube? Bra att tänka på)

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

"Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften."

"Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket."

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor? Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se. Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNET:

Sopsortera bättre

Våga säga ifrån!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på Taylor Swift!

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. "När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!" eller "Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så..."
- **VIKTIGT:** En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller:

Namn, ålder, skola, intressen och "min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever".

Vi behöver ert material senast:

9/10
2020

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet. Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det kan vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en hyfsat ny smartphone eller Ipad, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i en och samma word-fil.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. HUR HJÄLPSAM SKA MAN VARA?

Bygger på artiklarna *Världsbra hjälp hemma* på sidorna 8–9 och *Vi handlade åt våra grannar* på sidorna 10–11.

UR LÄROPLANENS ANDRA DEL, NORMER OCH VÄRDEN:

"Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Eleven kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen."

ÖVNING: I denna övning får eleverna i två steg fundera på hur man kan göra för att hjälpa andra. För det första inom den närmaste familjen och sedan det som rör människor utanför familjen. Börja med att läsa artikeln *Världsbra hjälp hemma* tillsammans och fundera över följande frågor:

- Fanns det några olikheter i hur mycket de olika barnen hjälpte till hemma?
- Hade alla barnen samma förutsättningar för att kunna hjälpa till?

- Hur mycket tycker du att man ska hjälpa till hemma?
- Har ni förslag på vad man kan hjälpa till med? (Gör en tankekartan på tavlan)
- Finns det saker som du inte tycker att barn ska göra i familjen?

Läs sedan artikeln *Vi handlade åt våra grannar* och lyft fram perspektivet att hjälpa och ställa upp för någon som är utanför ens egen familj:

- Vad var det bröderna Omar och Ali bestämde sig för att göra?
- Varför bestämde de sig för det?
- Kan du ge exempel på personer som har hjälpt andra utanför sin familj?
- Hur skulle vårt samhälle se ut om alla gjorde som Omar och Ali?

LÄNKAR: www.youtube.com/watch?v=xz2LuR4tcTg (Oscar –Volontär i Ghana)
www.youtube.com/watch?v=PtlitDCq28Y (Volontärresa i Zimbabwe)

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

